
РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2026-2.18>

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:
«АДВОКАТУРА ЯК ІНСТИТУТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАВОВУ ДОПОМОГУ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА
ЛАТВІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА УКРАЇНИ»**

Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Латвійської Республіки та України : монографія / В. А. Шишлов, А. В. Боровик. Одеса : Видавництво «Юридика», 2026. 206 с.

Адвокатура є ключовим інститутом реалізації права на правову допомогу, адже саме адвокат має встановлені чинним законодавством широкі повноваження для надання такої допомоги фактично у всіх сферах правовідносин. Вибір теми монографічного дослідження обумовлений нагальними потребами удосконалення адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності, серед яких: потреба удосконалення системи практичної підготовки, стажування майбутніх адвокатів, необхідність адаптації національного законодавства до права ЄС, включаючи адміністративно-правове регулювання адвокатської діяльності, доцільність впровадження в Україні страхування адвокатської відповідальності за можливе завдання шкоди інтересам клієнта, необхідність удосконалення механізму притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності тощо.

Водночас удосконалення адміністративно-правових засад адвокатської діяльності в Україні неможливо здійснити без аналізу відповідного позитивного досвіду зарубіжних країн, серед яких як вірно зазначили автори монографії найбільшу увагу привертає досвід Латвійської Республіки, яка також є пострадянською країною, проте швидко змогла позбутися комуністичного минулого, провести демократичні реформи, відродити національний інститут адвокатури, набути повноправного членства в ЄС та відкрити для своїх громадян європейський ринок правових послуг.

Варто відмітити позицію авторів монографії які зазначають про те, що особливого значення адміністративно-правове регулювання функціонування та розвитку інституту адвокатури набуває в умовах дії правового режиму воєнного стану та завершення євроінтеграційних процесів, адже наразі органи публічної адміністрації здійснюють нормотворчу діяльність щодо фіналізації процесу адаптації національного законодавства до права ЄС, включаючи реформування законодавства, яким врегульовано різні аспекти здійснення адвокатської діяльності.

Заслуговує на увагу проведений авторами аналіз чинного законодавства та актуальної судової практики щодо адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Латвійській Республіці та в Україні.

Практичне значення мають сформульовані авторами монографії пропозиції щодо перспективних напрямів удосконалення адміністративно-правових засад адвокатської діяльності з урахуванням найкращого позитивного досвіду Латвійської Республіки.

Так, раціональною та слушною є пропозиція авторів щодо доцільності запозичення та імплементації в національне законодавство латвійського варіанту підготовки майбутніх адвокатів, коли особа, яка виявила бажання стати адвокатом, спочатку складає вступний іспит для помічника присяжного адвоката, протягом трьох років проходить практичне навчання, працюючи помічником присяжного адвоката, і тільки потім складає кваліфікаційний (адвокатський) іспит.

Слушною є також пропозиція авторів щодо запозичення та імплементації в національне законодавство позитивного досвіду Латвійської Республіки щодо обов'язкового страхування професійної відповідальності адвокатів для покриття потенційних збитків, спричинених їхніми професійними діями.

На увагу заслуговують пропозиції авторів монографії щодо створення єдиного вебпорталу адвокатів України та інституту незалежного «адвокатського омбудсмена».

Слід погодитись із позицією авторів, що запропонований ними перелік перспективних напрямів удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання функціонування та розвитку адвокатури як інституту реалізації права на правову допомогу не є вичерпним, адже для повноцінної імплементації європейських норм та принципів адвокатської діяльності в національне законодавство та юридичну практику необхідно дослідити досвід всіх європейських держав, кожна з яких має свої здобутки та переваги у правовому регулюванні організації та функціонування інституту адвокатури.

Монографія складається із передмови, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (190 посилань) та додатку, який містить порівняльну таблицю щодо дисциплінарної відповідальності

адвокатів у Латвії та Україні та таблицю з елементами латвійського регулювання адвокатури, які може запозичити Україна.

Підсумовуючи викладене, монографія: «Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Латвійської Республіки та України», підготовлена доктором юридичних наук, професором, відмінником освіти України Андрієм Боровиком А. В. та кандидатом юридичних наук, адвокатом Володимиром Шишловим становить безсумнівну цінність для науки адміністративного права та буде корисна для вчених, аспірантів, слухачів магістратури закладів вищої освіти юридичного профілю, а також для прокурорів, адвокатів, суддів та інших осіб, які цікавляться питаннями реалізації права на правову допомогу.

Професор Університету Барселони
(Королівство Іспанія)
доктор юридичних наук, професор, адвокат,
заслужений юрист України Олександр ДРОЗДОВ